

فصل سوم

لنگراندازی و لنگربردازی

هدف‌های رفتاری : از فراگیر پس از پایان این فصل انتظار می‌رود :

- ۱- اقدامات و بررسی‌های مهم قبل از لنگراندازی را عمل‌آغاز نماید.
- ۲- خصوصیات کشتی و عوامل مهم را در لنگراندازی تشریح نماید.
- ۳- آماده سازی لنگر برای انداختن به دریا را عمل‌آغاز نماید.
- ۴- طریقه لنگراندازی با حرکت به جلو یا به عقب شناور را توسط مakte عمل‌آغاز نماید.

۵- لنگراندازی را با حرکت اولیه کشتی به جلو توسط مakte عمل‌آغاز نماید.

۶- نحوه ارتباط تیم لنگر و پل فرماندهی را بیان نماید.

۷- حداقل طول زنجیر را محاسبه نماید.

۸- نگهبانی بر روی لنگر را توضیح دهد.

۹- لنگر کشیدن را با دو لنگربرداری توسط مakte عمل‌آغاز نماید.

۱۰- مهار کشتی را با دو لنگر توسط مakte عمل‌آغاز نماید.

۱۱- طریقه بستن شناور را به بويه عمل‌آغاز نماید.

۱۲- نکات ایمنی را در کار با زنجیر و لنگر تشریح نماید.

۱۳- اصطلاحات کار با لنگر را بیان نماید.

تعريف : لنگراندازی به معنی نگهداری و مهار این کشتی به طور شناور به وسیله یک یا دو لنگر می‌باشد و از جمله عملیات بسیار مهم کشتی‌ها در لنگرگاهها و بنادر به حساب می‌آید. این عمل باید به طریقی انجام گیرد که کشتی بتواند حول لنگر (در بعضی مواقع دو لنگر) و با توجه به جهت کشند (جزر و مد دریا) (TIDE) و باد، گردش نموده و نهایتاً کشتی باید توسط یکی از دو عامل ذکر شده یا برآیند

آنها متوقف گردد. به همین منظور، برای لنگراندازی گروه لنگر (ANCHOR TEAM) که عموماً به سرپرستی یک افسر کار می‌کنند باید دقت بسیاری را قبل و بعد از لنگراندازی به عمل آورند.

۱-۳- اقدامات و بررسی‌های مهم قبل از لنگراندازی

با توجه به اهمیت لنگراندازی و این‌مان داشتن کشتی خودی و کشتی‌های پیرامون آن در روی لنگر، اقدامات و بررسی‌های مهم و ضروری قبل از مبادرت به لنگراندازی عملی اساسی است که باید هر کدام به نحو دقیق و به وسیله افسران متخصص و با کاربرد وسایل و لوازم مربوط به آن اجرا گردد. این اقدامات را می‌توان این‌گونه خلاصه کرد :

۱-۱-۳- مطالعه دقیق نقشه محل لنگراندازی : این عمل به وسیله افسر مسئول در امور نگهبانی یا لنگراندازی و بعضًا فرمانده کشتی و یا راهنمای کشتی انجام می‌پذیرد و علت آن آگاهی از جنس گل کف دریا می‌باشد. جنس گل کف دریا از لحاظ فروروی ناخن‌های لنگر در آن و همچنین باقی ماندن ناخن‌ها در کف دریا، مادام که کشتی در روی لنگر است (قابلیت چسبیدن به کف دریا) و همچنین از نظر کشیده شدن لنگر، تحت فشار و عوامل خارجی نظیر باد و جریان آب حائز اهمیت است.

۱-۲-۳- تعیین نقطه جغرافیایی محل لنگر انداخته شده : این نقطه باید به طور دقیق بر روی نقشه دریانوردی (NAVIGATIONAL CHART) و قبل از مبادرت به لنگراندازی مشخص و رسم گردد؛ همچنین تعیین اشیای دیگری در روی ساحل که موقعیت آنها بر روی نقشه دریانوردی محل معین است ضروری است. با استفاده از این اشیاء پس از لنگراندازی، سمت نقطه لنگر در موقع لزوم و پس از لنگراندازی مشخص می‌شود.

۱-۳-۱- مطالعه و تعیین جهت باد و جریان آب : دو عامل خارجی باد و جریان آب (جزر و مد) در نحوه لنگراندازی و نوع لنگر (لنگر سمت راست و یا چپ سینه) تعیین مقدار زنجیر و غیره اهمیت و تأثیری اساسی دارد. قبل از لنگراندازی باید جهات باد و جریان آب نسبت به نقاط اصلی و فرعی قطب‌نمایی مطالعه و مشخص گردد.

۱-۳-۲- اخبار هواسناسی و جوی : قبل از اقدام به لنگرانداری آخرین اخبار مربوط به تغییرات جوی؛، در ساعت لنگراندازی و پیش بینی‌های احتیاطی باید دریافت و مطالعه گردد.

۱-۳-۳- مطالعه سوابق لنگراندازی : قبل از مبادرت به لنگراندازی باید به دفاتر ثبت وقایع نگهبانی پل فرماندهی کشتی مراجعه کرد و در صورتی که سوابقی در مورد لنگراندازی در آن

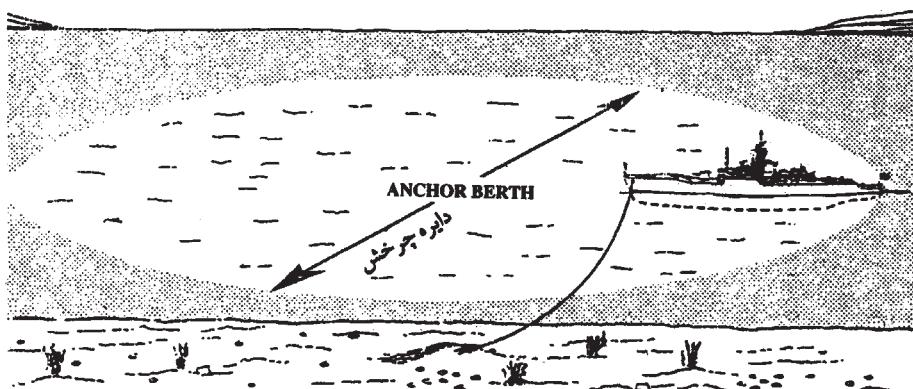
محل وجود آنها را مطالعه و از تکرار اشتباهات جلوگیری نمود.

۶-۱-۳- تعیین راه حقیقی کشتی : برای تزدیک شدن به نقطه لنگراندازی راه حقیقی کشتی باید محاسبه و بر روی نقشه دریانوردی ترسیم گردد.

۶-۲-۳- تشکیل جلسه تیم لنگر : گروه لنگر به سپرستی افسر مسئول لنگراندازی و به منظور بررسی و تبادل اطلاعات و دریافت دستورات و تقسیم کار و محل های آن باید تشکیل جلسه داده توجیه گردد.

۶-۱-۴- موانع زیرآبی : در لنگرگاهها و نزدیکی بنادر و سواحل گاهی موانع و اشیای مغروف نظیر زنجیر و لنگرهای رها شده، کالاهای به دریا افتاده و غیره وجود دارند. به همین دلیل محل لنگراندازی باید بررسی و مطالعه و حتی المقدور در محل های مشکوک و یا در نزدیکی آنها لنگر نینداخت.

۶-۱-۵- مطالعه و ترسیم دایره چرخش کشتی : چون کشتی پس از لنگر شدن حول لنگر (به مرکز لنگر) و به شعاع طول کشتی، همچنین طول زنجیر به آب رها شده در روی آب گردش می نماید، بنابراین، این فضا یا دایره که نمونه ای از آن در شکل ۶-۱ نشان داده شده باید مطالعه و تعیین و خالی گذاشته شود.

شکل ۶-۱- نمایش دایره چرخش یک کشتی با یک لنگر

یک نکته مهم در موقع لنگراندازی مقدار زنجیری است که باید به آب داده شود، زیرا اگر بیش از اندازه لازم زنجیر به دریا داده شود، کشتی دارای میدان (دایره) چرخش وسیعی شده و خطرات به گل نشستن و تصادم با کشتی های دیگر و غیره را فراهم می آورد؛ همچنین اگر زنجیر به آب رها شده

کمتر از میزان مورد نیاز باشد، زنجیر به تدریج در اثر وزن کشته، باد، جریان آب و غیره سفت و کشیده شده و به لنگر فشار وارد می‌کند و چون در شروع موضوع به راحتی قابل تشخیص نیست لنگر به تدریج در کف دریا و در جهت نیروی وارد شده حرکت می‌کند و کشته از محل خود جابه‌جا می‌شود.

۲-۳- خصوصیات کشته و فاکتورهای مهم در لنگراندازی

نحوه لنگراندازی در هر کشته و استحکام کشته در روی لنگر تا حد زیادی به خصوصیات مختلف هر کشته بستگی دارد، که این خصوصیات ممکن است که از یک کشته تا کشته دیگر تفاوت چشمگیری داشته باشد و عمدترين آنها به شرح زير است :

۱- سطح بدنه آزاد کشته : این سطح در معرض باد قرار دارد. این سطح عموماً از خط آب شروع شده تمام بدنه و دیواره عمودی و ساختمان مسکونی و اداری بالای کشته را شامل می‌شود. هر چقدر این سطوح بیشتر از آب بیرون باشد تأثیر باد بر روی کشته بیشتر می‌شود، در نتیجه هنگام لنگراندازی و یا در زمان توقف بر روی لنگر اثر باد بیشتر بوده که باید در چنین مواردی نکات اینمی را بیشتر مراعات نمود.

۲- آبخور کشته : پر یا خالی بودن کشته نیز در موقع لنگراندازی عاملی مهم به حساب می‌آید. هر چقدر کشته بار داشته باشد، بیشتر در آب فرو رفته و در نتیجه عمق آب بیشتری را لازم دارد که در آن لنگر کرده و یا در پیرامون آن گردش نماید. از طرف دیگر، هرچه کشته سنگین‌تر باشد، دارای ثقل و حرکت اولیه بیشتر است، یعنی در هنگام لنگراندازی باید به زمان توقف کامل کشته در هر دو حالت پر یا خالی توجه زیاد نمود. بدیهی است کشته با بار زیاد در اثر سنگینی دیرتر متوقف می‌شود.

همچنین باید توجه داشت که کشته‌های خالی و کم آبخور نیز خیلی بیشتر تحت تأثیر جریان آب و یا باد موافق یا مخالف قرار گرفته هنگام لنگراندازی یا لنگربرداری هر دو عامل می‌تواند تأثیر منفی در کار ایجاد کند.

صرف‌نظر از دو عامل سطح بدنه آزاد کشته و آبخور آن که در نحوه لنگراندازی تأثیر فراوان دارند عوامل متعدد دیگری نیز وجود دارند که علاوه بر دو عامل یاد شده بر طول زنجیر لنگر تأثیر داشته قبل از لنگراندازی باید به آنها توجه شود، که عبارتند از :

- ۱- عمق آب، هرچه عمق آب بیشتر باشد طول زنجیر بیشتری باید به آب داده شود؛
- ۲- نوع زمین کف دریا (رس، ماسه‌ای، صخره‌ای، گل و لای و غیره)؛

- ۳- مدت زمان توقف به وسیله لنگر : چپ یا راست بودن لنگر و محاسبه دقیق مقدار زنجیر در این مورد بسیار مهم است؛
- ۴- دایره چرخش؛
- ۵- بررسی وضعیت آینده هوا؛
- ۶- نوع لنگر و قدرت چسبندگی آن به گل کف دریا.

۳-۳- آماده سازی لنگر برای انداختن به دریا

پس از اینکه مطالعه لازم راجع به نقطه لنگر و طول زنجیر موردنیاز انجام شد، حدوداً یک ساعت قبل از لنگراندازی باید اقدامات مربوط به آماده سازی لنگر، دوار و زنجیر را به وسیله گروه لنگر و به سرپرستی افسر گروه به مورد اجرا گذاشت. به همین منظور، پس از اینکه اعضای گروه لنگر در محلهای خود در حوالی سینه و اطراف زنجیر و دوار قرار گرفتند، نیروی محرکه دوار لنگر - که جریان برق یا بخار است - به سیستم دوار وصل می شود.

البته باید توجه داشت که قبل از این مرحله گروه لنگر موظف است تمام قسمت های دوار و ماشین آلات مرتبط را در قسمت سینه و موتورخانه دوار مورد بازرگانی دقیق قرار داده و از صحت کار آنها اطمینان حاصل نمایند.

۱- اقدامات لازم قبل از لنگراندازی : پس از اینکه نیروی برق یا بخار به دوار لنگر داده شد، به ترتیب این عملیات به منظور آماده کردن دوار، زنجیر و لنگر باید صورت پذیرفته مراتب به وسیله افسر مسئول به پل فرماندهی گزارش شود :

- بازدید از ترمیز دوار/رنگر: بررسی و اطمینان از اینکه ترمز روشن، اما محکم می باشد و دوار در دنده (IN-GEAR) قرار دارد و خلاص نیست.

- برداشتن سریوش لولهای عبور زنجیر (HAWSE PIPES COVERS)، پنجه شیطانی (DEVILS CLAWS)، گیلوتین، کمپرسور و هرگونه وسیله مهار زنجیر و لنگر.
- آزاد کردن ترمز و انتقال زنجیر به دریا به مقدار کم : این کار به منظور تمیز کردن لوله های عبور زنجیر از گل و لای موجود احتمالی انجام می گیرد.
- آزاد کردن زنجیر و لنگر تا سطح آب : این کار به منظور حصول اطمینان از عملکرد صحیح دوار و زنجیر انجام و سپس مجدداً به اندازه چندین حلقه، زنجیر به داخل کشته کشیده می شود.
- محکم کردن ترمز حرکت زنجیر : بررسی اینکه اهم ترمزاها در حالت محکمی قرار دارند.

— خارج کردن دوار لنگر از دنده : قرار دادن زنجیر لنگر بر روی ترمز.

— گزارش آماده سازی لنگر به پل فرماندهی : به منظور اطلاع باید چگونگی قرار گرفتن زنجیر لنگر بر روی ترمز و آمادگی آن برای رها شدن به دریا به پل فرماندهی گزارش گردد.

٤-٣- طریقه لنگراندازی با حرکت به جلو یا به عقب

پس از انجام اقدامات مربوط به آماده سازی لنگر و کنترل های لازم دیگر، فرمانده یا راهنمای کشتی یا افسر اول کشتی از پل فرماندهی دستور به دریا انداختن لنگر را به مسئول گروه لنگر در سینه کشتی می دهد. حال با توجه به تجربه و وضعیت محیط و همچنین کشتی مورد نظر یک روش لنگراندازی که از قبل انتخاب گردیده به مرحله اجرا درمی آید که به طور خلاصه عملیات لنگراندازی با یک لنگر را می توان این گونه بیان نمود :

٤-١ در یک هوای صاف می توان با سرعت کم (SLOW SPEED) به لنگرگاه و نقطه لنگراندازی تزدیک شده و در هر دو حالت حرکت کشتی به جلو (HEAD WAY) و یا حرکت کشتی به عقب (STERN WAY) لنگر را انداخت؛ اگرچه غالباً افسران؛ فرماندهان و راهنمایان کشتی ها روش توقف کامل کشتی و سپس لنگراندازی و بعد حرکت کشتی را به عقب می پسندند و آن را مطمئن تر می دانند، زیرا بدنه کشتی از صدمه احتمالی از ناحیه زنجیر لنگر مصون می ماند.

٤-٢ در لنگراندازی با حرکت کشتی به عقب، پس از توقف کامل کشتی و گذاشتن موتور (موتورها) به عقب، وقتی موج پروانه (PROPELLER WASH) به ناحیه پل فرماندهی کشتی رسید، فرمانده کشتی یا راهنما دستور لنگراندازی (LET GO ANCHOR) را صادر می نماید.

٤-٣ باید توجه داشت در حالی که زنجیر در حال رها شدن است، موتور کشتی باید دارای حرکت خیلی آهسته به عقب باشد، در غیر این صورت زنجیر لنگر در کف دریا روی هم انباشته می شود.

٤-٤ پس از اینکه لنگر به دریا رفت و کشتی در حال عقب رفتن بود، به تدریج جهت زنجیر لنگر به طرف جلوی کشتی تغییر می کند.

٤-٥ پس از این مرحله باید سریع موتور یا موتورهای اصلی کشتی ایست داده شوند.

٤-٦ چند لحظه پس از رسیدن به مقدار و جهت پیش یینی شده زنجیر برای لنگراندازی (TOUCHED AHEAD)، موتور کشتی کمی به جلو داده می شود.

٤-٧ پس از این عمل، در صورتی که کلیه جوانب دیگر به خوبی سنجیده شود و تمام

مراحل مذکور به ترتیب و دقت انجام شده باشد، کشته بروی لنگر قرار می‌گیرد. باید توجه داشت که در هنگام لنگراندازی در آب‌های کمتر از ۲۰ متر عمق در اولین مرحله از رهاسازی لنگر معمولاً حدود دو برابر عمق آب، زنجیر به آب داده می‌شود؛ سپس با ترمذوّار از حرکت زنجیر به طرف دریا جلوگیری شده و اصطلاحاً گفته می‌شود که زنجیر کنترل می‌شود. (CHECKING ANCHOR)

۳-۳- روش لنگراندازی با حرکت اولیه کشته به جلو

فرمانده یا راهنمای کشته، کشته را آهسته به طرف نقطه لنگر هدایت و کمی قبل از رسیدن به نقطه لنگر، دستور لنگر به دریا (LET GO ANCHOR) را صادر می‌نماید.

در همان هنگام که کشته به جلو می‌رود لنگر و زنجیر آن در قسمت پاشنه کشته قرار گرفته قبل از رسیدن زنجیر به مقدار و زاویه مورد نظر (REQUIRED SCOPE)، موتور کشته کمی به عقب گذاشته می‌شود تا بر روی زنجیر و لنگر فشار زیاد از حد وارد نشود. همان‌طور که قبل اشاره گردید، چون زنجیر به تدریج به پاشنه کشته می‌رود و باعث خراشیدن بدنه کشته می‌شود از این روش به طور عمومی استفاده نمی‌شود.

۶-۳- نحوه ارتباط لنگر و پل فرماندهی کشته

عمل برقراری ارتباط صوتی مرتب و مداوم، رسا و مفهوم با توجه به فاصله زیاد تیم لنگر در سینه کشته و پل فرماندهی در ناحیه وسط یا پاشنه کشته با توجه به وضعیت مختلف باد و سر و صدای زنجیر و موتور کشته و غیره از اهمیت زیادی برخوردار است.

افسر مسئول گروه لنگر باید از جهت و مقدار زنجیر لنگر باخبر بوده آن را از طریق رابط تلفنچی گروه به پل فرماندهی گزارش دهد تا به نحو مقتضی تصمیم گرفته شود.
عمل ارتباط گروه لنگر از سینه کشته با پل فرماندهی غالباً با یکی از این چهار روش صورت می‌پذیرد.

۱- واکی تاکی (WALKIE-TALKIE) : نوعی فرستنده، بی‌سیم کوتاه برد هستند که معمولاً یکی در دست افسر مسئول تیم لنگر و دیگری در دست فرمانده در پل فرماندهی است.

۲- لوله‌های صدابر (LOAD HAILER) : لوله‌های مسی هستند که در طول فاصله سینه کشته و پل فرماندهی تعییه گردیده، در قدیم از آنها بسیار استفاده می‌شده است.

۳- تلفن (PHONE) : تلفن‌های مدار داخلی کشته.

۴- زنگ سینه کشته(SHIP'S FORWARD BELL)

در استفاده از سیستم‌های صوتی مستقیماً بین تیم لنگر در سینه و پل فرماندهی تماس صوتی برقرار بوده کلیه دستورات و اقدامات از طریق صدا و گوش فرا دادن رد و بدل می‌شود، ولی در سیستم تماس و مخابره اقدامات از طریق زنگ کشته در سینه، در حقیقت تعداد زنگ‌ها و دامنه زدن هر زنگ مفهوم خاصی را برای زننده زنگ و گوش دهنده در پل فرماندهی در بر دارد؛ برای مثال، در هنگام لنجراندازی، با هر شکلی از زنجیر لنگر (هر طول زنجیر) که به آب می‌رود زنگی برابر تعداد شکل‌های به آب رفته به صدا درمی‌آید :

یک زنگ برای یک شکل زنجیر لنگر

دو زنگ برای دو شکل زنجیر لنگر

سه زنگ برای سه شکل زنجیر لنگر

چهار زنگ برای چهار شکل زنجیر لنگر

پنج زنگ برای پنج شکل زنجیر لنگر

شش زنگ برای شش شکل زنجیر لنگر

۷- ۳- حداقل طول زنجیر

در مهار کشته با یک لنگر، حداقل طول زنجیر آن مقدار طولی است که حداکثر قدرت چسبندگی و گیرایی لنگر را به کف دریا فراهم آورد و در این حالت اصطلاحاً می‌گویند که حلقه فلزی ساق لنگر باید در تمام وضعیت جوی به موازات کف دریا قرار گیرد.

با توجه به تمام شرایط ذکر شده در مورد چگونگی آماده سازی لنگر و انداختن، از این فرمول

به طور تخمینی می‌توان در تعیین طول زنجیر لنگر استفاده نمود :

$$n = 1 / 5 \sqrt{d} \Rightarrow n = k \sqrt{d}$$

d = عمق آب بر حسب متر

k = ضریب ثابت ۱/۵ یا

مثالاً اگر یک کشته در آبی به عمق ۱۶ متر قرار داشته لنگر کند با استفاده از فرمول مذکور

باید :

$$n = 1 / 5 \sqrt{16} = 1 / 5 \times 4 = 6$$

طول زنجیر بر حسب شکل

$$n = 6 \times 27 / 5 = 165$$

طول زنجیر بر حسب متر

در هر دو روش لنگراندازی با حرکت به جلو یا به عقب وقتی اطمینان حاصل شد که لنگر در گل فرو رفته و کشته مهار گردیده و تحت اثر باد و جریان آب به عقب نمی‌رود، بسته به موقعیت زمانی چراغ لنگر در شب و توب مشکی لنگر (ANCHOR BALL) در روی سینه آویزان می‌شود.

برای حصول اطمینان از اینکه لنگر کشته به نحو صحیح و مطمئن در گل فرو رفته و کشته مهار شده است، می‌توان با ثابت ماندن نقطه کشته در روی لنگر، پس از نقطه یابی‌های پی‌درپی و یا ثابت ماندن سمت کشته نسبت به اشیای موجود در ساحل، آزمایش‌های لازم را به عمل آورد.

۸-۳- نگهبانی بر روی لنگر (WATCH AT ANCHOR)

از آنجا که لنگراندازی به منظور توقف و انتظار کشته برای مدت زمانی محدود برای رفتن کشته به اسکله یا تخلیه کالا در لنگرگاه یا تعمیر کشته می‌باشد و کشته تحت تأثیر دو عامل خارجی متغیر، یعنی باد و جریان آب است؛ از این رو پیوسته باید این اطمینان حاصل شود که کشته بر روی لنگر قرار دارد؛ یعنی اینکه لنگر آن در کف دریا فرورفته و دراثر عوامل خارجی و وزن کشته حرکت نمی‌کند.

اگر نقطه کشته؛ مادام که در روی لنگر قرار دارد، به تدریج تغییر باید موقعیت آن از نظر تصادم یا به گل تشبیه افزایش می‌باید؛ از این رو چون هر کشته در حین دریانوری یا توقف بر روی لنگر دارای سیستم نگهبانی است، افسر نگهبان بر روی یک کشته در لنگر، این وظایف را بر عهده دارد :

۱-۸-۳- هر افسر نگهبان در طول نگهبانی خود باید از میزان زنجیر به آب داده شده (تعداد شکل) آگاه باشد.

۲-۸-۳- هر افسر نگهبان باید در تمام اوقات نگهبانی از نقطه تخمینی لنگر مطلع شود و در دامنه‌های زمانی معین آن نقطه را مجدداً بررسی نماید. این عمل به منظور حصول اطمینان از عدم کشیده شدن لنگر (DRAGGING) می‌باشد که بدین صورت انجام می‌گیرد :

الف - نحوه امتحان عدم کشیده شدن لنگر

- یک شاقول متصل به طنابی را از ناحیه بال پل فرماندهی (WING) به طور عمودی آویزان کرده تا اینکه شاقول با کف دریا تماس پیدا کند.

- اگر لنگر کشته در حال کشیده شدن (DRAGGING) باشد این شاقول (LEADLINE) شروع به انحراف به طرف سینه کشته می‌کند و این عکس العمل نشان دهنده این است که کشته در حال حرکت، دراثر عوامل خارجی، یعنی جریان آب و باد است.

روش دیگر شناسایی کشیده شدن لنگر، وجود صدا از ناحیه زنجیر کشتی است. وقتی کشتی در لنگر نباشد در حقیقت در حال کشیدن آن به یک طرف باشد از ناحیه زنجیر آن، به علت تماس با بدنه کشتی یا تحت فشار واقع شدن سر و صدا بلند می‌شود. این صدا به وسیله افسر نگهبان یا دیدهبان سینه کشتی تشخیص پذیر بوده بلافضله باید به فرمانده یا راهنمای کشتی اطلاع داده شود.

ب – افسر نگهبان در کشتی باید مستقیماً به وسیله خدمه نگهبان تحت نظارت، از ورود افراد غیرمجاز در محل لنگر جلوگیری نماید.

ج – تمام علایم هشدار دهنده مربوط به کشتی در لنگر باید به طریق قانونی و صحیح نشان داده شود و افسر نگهبان، مسئول حسن اجرای این علایم در شب و روز می‌باشد. این علایم عبارتند از چراغ لنگر در شب، توب سیاه لنگر در روز و بوق و سنج زدن در هوای مه و گرد و غباری.

د – در صورت ضرورت، رادار کشتی باید به وسیله افسر نگهبان کشتی روشن و وضعیت پیرامون و نقطه کشتی با آن کنترل گردد.

ه – دیده بانی دقیق در پیرامون کشتی مستقیماً به وسیله افسر نگهبان و خدمه تحت نظارت او در سینه و پاشنه و غیره که به صورت کشیک انجام می‌دهند، اجرا و کنترل گردد.

و – دستگاه مخابراتی کشتی (WHF) باید روشن شود و افسر نگهبان برای دریافت پیام‌های اداره بندر و یا کشتی‌های دیگر به گوش باشد.

ز – در اثنای توقف بر روی لنگر، موتور کشتی باید آماده استفاده باشد. در موقع ضروری و بحرانی افسر نگهبان باید بتواند سریع اقدام احتیاطی مناسب را انجام دهد و بلافضله فرمانده را آگاه نماید.

ح – افسر نگهبان در روی لنگر، باید تغییرات جوی هوا را پی در پی و برابر برنامه موجود در روی کشتی از ایستگاه‌های مربوطه دریافت و ثبت نموده تا در صورت لزوم تغییراتی در نحوه لنگراندازی کشتی اقدام لازم به عمل آید.

ط – هر افسر نگهبان در روی لنگر، در موقع تعویض نگهبانی با افسر دیگر (افسر شیفت جدید) باید کلیه وقایع و اطلاعات مهم مربوط به وضعیت کشتی را در لنگر به افسر نگهبان جدید اعلام کند و آنها را در دفتر نگهبانی پل فرماندهی کشتی یادداشت نماید.

۳-۹ – طریقه لنگر کشیدن (لنگربرداری) (WEIGHING THE ANCHOR)
لنگربرداری نیز مشابه لنگراندازی از یک سلسله عملیات منظم و دقیق تشکیل شده و عبارت است

از بیرون آوردن کامل لنگر و زنجیر کشته از بستر دریا و سپس قرار دادن آنها در آشیانه و چاه زنجیر. با توجه به سنگینی لنگر و زنجیر آن در کف دریا، بدیهی است که نمی‌توان آنها را به راحتی از کف دریا بیرون آورده در محل‌های خود جایگزین نمود؛ بنابراین گروه لنگر و افسر مسئول پس از اطلاع از موقعیت لنگر در کف دریا، مقدار زنجیر به آب داده شده، شرایط باد و جریان آب باید به طور اصولی مباردت به بالا کشیدن لنگر بنمایند.

برای کشیدن لنگر ابتدا باید به دوار لنگر نیروی لازم برق یا بخار داده شود؛ سپس بک جریان آب برای شست و شوی زنجیر در محل سینه و در داخل لوله‌های عبور زنجیر (HAWSE PIPES) قرار داد.

سیستم دوار باید از دنده آزاد بوده، (OUT OF GEAR) ولی لنگر در ترمز باشد و کلیه لوازم نگهدارنده دیگر از قبیل خفت‌ها، کمپرسور و گیلوتین و سایر وسایل بازدارنده زنجیر (به جز ترمز لنگر و زنجیر) باید به ترتیب برداشته شده یا در حالت قفل نباشند. پس از انجام مراحل یاد شده به ترتیب ذکر شده برای لنگربرداری اقدام می‌شود :

۱- با آزاد کردن ترمز زنجیر، دوار را به کار انداخته شروع به کشیدن زنجیر به داخل کشته (HEAVINGIN) می‌شود، بدیهی است در حالت عادی بودن هوا و جریان آب، زنجیر به آرامی بالا می‌آید.

۲- در حین بالا آمدن زنجیر و عبور تدریجی آن از روی عرشه به داخل چاه زنجیر یک نفر با یک لوله آب پرفشار باید در محل عبور لوله (HAWSE PIPE) قرار گرفته زنجیر را شست و شو داده تا از ورود گل و لای وغیره به داخل چاه زنجیر جلوگیری شود.

۳- یک مسأله مهم در هنگام لنگربرداری، کشیده شدن و گیر کردن سیم، زنجیر و مفتول‌های فلزی و میله گرد غرق شده در آب به زنجیر لنگر کشته خودی است که هنگام بالا آمدن زنجیر، فردی از لنگر با چراغ قوه مسئول نظارت بر قسمت بیرونی زنجیر است تا در صورت مشاهده هرگونه آلت مزاحم، ضمن گزارش به پل فرماندهی، نسبت به برطرف نمودن آن از زنجیر اقدام نماید.

۴- اگر موانع زیرآبی و یا عوامل جوی و دریابی شدید بازدارنده و عیوب فنی وجود نداشته باشد، زنجیر به آرامی بالا می‌آید تا اینکه لنگر و زنجیر به طور عمودی بر سینه کشته قرار گیرد. در این مرحله ممکن است بیشترین نیرو بر موتور دوار وارد شود تا لنگر را از گل کف دریا بیرون آورد، همین که لنگر از گل بیرون آمد، ملوان ناظر بر حرکت زنجیر در سینه کشته اطلاع می‌دهد که لنگر در راه است (ANCHOR A WEIGH).

بديهی است نظير لنگراندازی در موقع لنگربرداری، در موقع بالاکشیدن زنجير به روی عرشه به تعداد شکل بالا کشیده شده؛ زنگ لنگر به صدا درمی آيد؛ مثلاً اگر شکل ششم به روی عرشه آمد (با دیدن شکل مخصوص شکل ششم) شش زنگ زده می شود و به همين ترتيب برای شکل پنجم پنج زنگ و غيره.

پس از اينكه لنگر از گل بironون کشیده شد و از حالت عمودی نيز خارج شد، يعني لنگر در راه است (ANCHOR A WEIGH) چند زنگ متند زده می شود و معني آن اين است که لنگر از گل بironون کشیده شده است و کشتی بر روی لنگر مهار نيسست.

۵- پس از اينكه لنگر بالا آمد و در محل خود قرار گرفت ترمز زنجير و لنگر (BRAKE AND COMPRESSOR) بر روی زنجير محکم می شوند و با اتمام اين کار دوار از دنده خارج می گردد.

۱۰- ۳- طريقه مهار کشتی با دو لنگر (MOORING)

تعريف : اگر کلمه Morinig در لنگراندازی به کار رود منظور مهار یا لنگراندازی کشتی به وسیله دو لنگر می باشد.

هدف : تقليل ميدان و شعاع گرداش کشتی به دليل محدود بودن وضعیت محیطی.

۱۰- ۱- لزوم مهار با دو لنگر : با توجه به تغیيرات مداوم دو عامل جريان آب و باد و اينكه سينه کشتی همیشه در جهت يکي از دو عامل يا برآيند آنها قرار می گيرد (در جهت مخالف حرکت يا وزش) و لزوماً کشتی بی در بی حول لنگر و به شعاع تمامی زنجير به طور تقریبی هر شش ساعت يك بار گرداش می نماید.

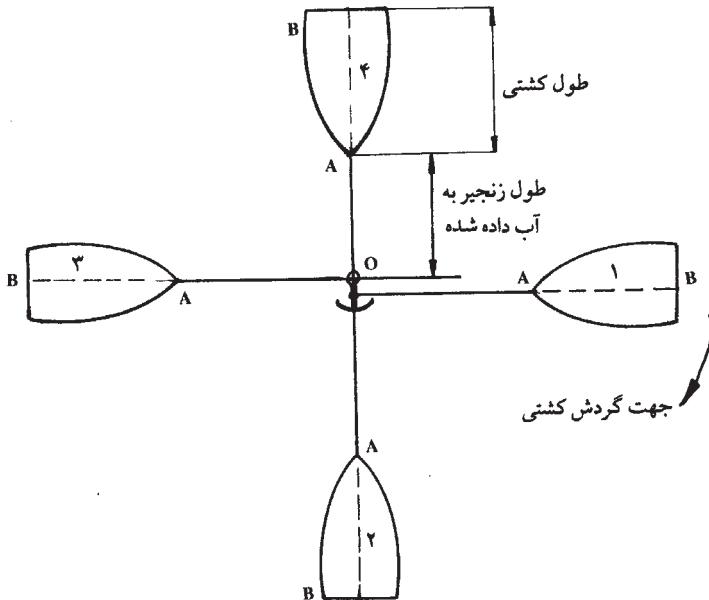
شعاع گرداش کشتی در مهار با يك لنگر عبارت است از طول کشتی به اضافه طول زنجير به آب داده شده از سطح آب تا لنگر که به آن (SCOPE OF CHAIN) نيز می گويند. اين شعاع گرداش همان طور که در شکل ۲-۳ نشان داده شده است، احتياج به ميدان وسیع گرداش دارد که بعضاً در بنادر و لنگرگاهها تأمین آن ميسر نیست؛ از اين رو الزاماً از دو لنگر برای مهار کشتی استفاده می کنند.

در شکل ۲-۳ که نمایی از حالتهای مختلف يك کشتی را در موقعیت مهار با يك لنگر با گرداش کشتی در جهت حرکت عقربههای ساعت نشان داده، می توان چنین توضیح داد که :

$$\text{شعاع گرداش} \quad OA + AB = OB$$

$$\text{طول زنجير کشتی} \quad OA =$$

$$\text{طول کشتی} \quad AB =$$

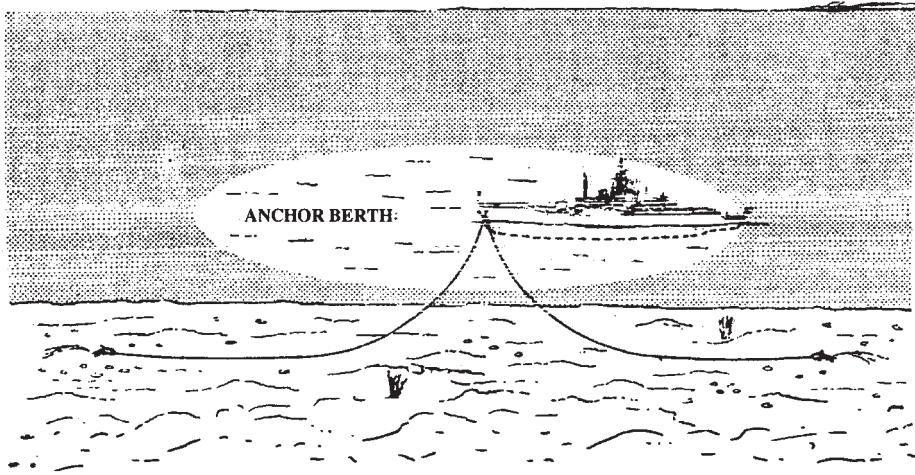
شکل ۲-۳- مهار کشته با یک لنگر

بنابراین کشته در چهار حالت ۱، ۲، ۳ و ۴ و در طول یک شبانه روز هر شش ساعت به یکی از حالت‌های شکل ۲-۳ قرار می‌گیرد و فضای موردنیاز یا میدان گردش کشته دایره‌ای به قطر BB و به مرکز O یا لنگر کشته است.

همان‌طور که گفته شد، اگر به علت وضعیت محیطی و جغرافیائی، نظیر تنگ و باریک بودن عرض رودخانه یا کانال لنگرگاهها یا بنادر و یا به دلیل تراکم ترافیک ورود و خروج کشته‌ها در یک آبراه یا رودخانه (نظیر اروند رود قبل از جنگ تحمیلی) فضای لازم و مطمئن لنگراندازی با یک لنگر وجود نداشته باشد، باید از روش‌های متداول مورینگ استفاده کرد تا شعاع گردش کشته و میدان گردش آن (ANCHOR BERTH) تقلیل یابد.

در این روش - همان‌طور که در شکل ۳-۳ دیده می‌شود - دو لنگر کشته در بستر دریا به فاصله زیادی از یکدیگر قرار دارند و زنجیرهای هر لنگر در نقطه‌ای در ناحیه کشته سینه به وسیله قطعه‌ای به نام «خودگرد مورینگ» (MOORING SWIVEL) به یکدیگر متصل می‌شوند.

وظیفه خودگرد مورینگ جلوگیری از به هم پیچیده شدن زنجیرها از هر دو ناحیه اتصال زنجیرها از لنگر و اتصال آنها از سمت چاه زنجیر است.

شکل ۳-۳- مهار یک کشتی با دو لنگر و میدان گردش کشتی (ANCHOR BERTH)

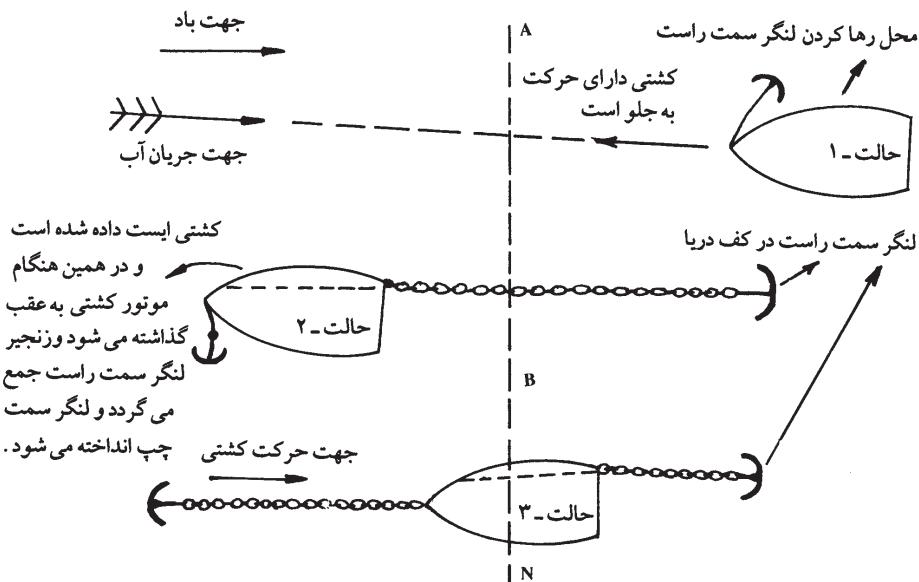
مرکز دایره گردش یا میدان گردش کشتی های مهار با دولنگر خودگرد مورینگ (MOORING SWIVEL) بوده که قبل از لنگراندازی به وسیله افراد کار آزموده و مسئول در کشتی (افراد عرشه) در خارج از کشتی و در ناحیه سینه آن بسته می شود.

۲-۱۰- ۳- انواع مهار با دو لنگر (TYPES OF MOORINGS) : عمدتاً دو روش

مهار کشتی با دو لنگر به شرح زیر وجود دارد :

الف - روش مهار با حرکت به جلو (RUNNING MOOR): در این روش، پس از انجام کلیه مراحل و اقدامات مربوط به تهیه نقطه لنگر و آمادگی لنگر، و اگر کشتی در حال حرکت خیلی آهسته به جلو (DEAD SLOW AHEAD) است، لنگر اول در فاصله ای برابر $4\text{--}5$ متر از خط فرضی AB ولی کمتر از نصف طول کشتی و با حرکت خیلی آهسته به جلو (با استفاده از موتور کشتی یا با حرکت اولیه و یا بهره برداری از جریان آب) اندادته می شود.

در شکل ۳-۴ (حالت ۱) این مرحله رابا فرضیاتی نظری جهت جریان آب و باد می بینید. در مرحله دوم: خط فرضی AB در روی نقشه محل لنگراندازی و با توجه به نقطه لنگر اول و سرعت کشتی و مسافت طی شده پس از لنگراندازی اول محاسبه و از قبل ترسیم و کشتی در حالت حرکت به جلو و افزودن مداوم طول زنجیر لنگر اول (لنگر سمت راست) از خط عمودی AB عبور کرده تا این که طول زنجیر لنگر سمت راست برابر $9\text{--}10$ متر باشد یا دو برابر طول کشتی شود و لنگر سمت راست در پاشنه کشتی قرار می گیرد. وقتی کشتی در (حالت ۲) قرار گرفت، موتور کشتی در این موقع یا قبل

شکل ۴-۳- مرحله مختلف مهار یک کشتی با دو لنگر به روش حرکت به جلو

از آن (بستگی به سرعت اولیه و مدت زمان توقف کشتی و شدت جریان آب و باد دارد) ایست داده، لنگر سمت چپ (لنگر دوم) به دریا انداده شده موتور کشتی به عقب (DEAD SLOW STERN) گذاشته می شود.

در این حالت به تدریج و به طور همزمان از طول زنجیر لنگر سمت راست (لنگر اول) کاسته (زنجیر با دستور فرمانده کشتی و با دوار جمع می گردد) ولی به طول زنجیر سمت چپ (لنگر دوم) اضافه می شود. این عملیات آنقدر ادامه داده می شود تا اینکه کشتی عملاً و طبق نقشه دریانوردی به طرقی نسبت به خط AB قرار گیرد که این خط عمودی از پل فرماندهی کشتی یا مرکز آن بگذرد و (حالت ۳) به وجود آید (شکل ۴-۳).

پس از انجام این عملیات که باید در هوای مناسب انجام شود، گروه مخصوص متصل کردن خودگرد مورینگ، این خودگرد را در ناحیه بیرونی سینه کشتی و از هر دو طرف بالا و پایین به ترتیب به زنجیر لنگرهای راست و چپ قسمت عرشهای زنجیر و به قسمت زنجیرها از ناحیه دریا متصل می نماید. نمونه هایی از این نوع خودگردها در شکل های ۳-۶ تا ۸-۳ نشان داده شده است.

ب - روش مهار با حرکت به عقب (DROPPING (ORDINARY) MOOR):

در این روش، مفروضات قبلی، یعنی جریان آب و باد در سینه کشتی قرار دارد و در نظر است کشتی

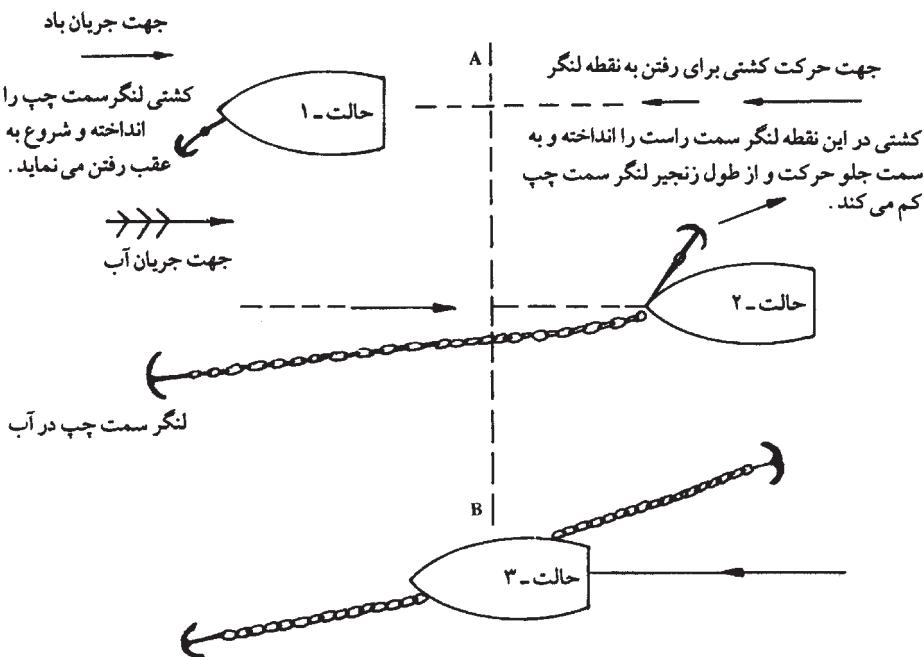
طوری مایین دو لنگر مهار شود که پل فرماندهی آن در امتداد خط فرضی AB قرار گیرد، برای انجام این کار به ترتیب مراحل زیر انجام می‌پذیرد.

۱- کشته در حال حرکت به جلو با سرعت خیلی کم و در جهت نشان داده شده در شکل ۳-۵

از خط AB که در روی نقشه ترسیم گردیده، عبور می‌کند. تا این که در (حالت ۱) و به فاصله ۵ شکل و نصف طول کشته از این خط برسد و موتورها ایست داده می‌شود. در این فاصله یعنی ۵ شکل و نصف طول کشته از خط AB، لنگر سمت چپ کشته انداخته شده و موتور کشته آهسته به عقب گذاشته می‌شود.

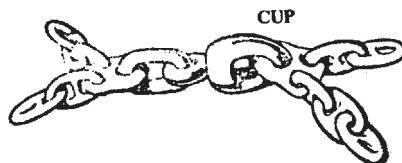
کشته در جهت جریان آب و باد شروع به عقب رفتن می‌کند و همزمان و به تدریج طول زنجیر لنگر سمت چپ نیز اضافه می‌شود تا اینکه به اندازه ۹ شکل و ۲ برابر طول کشته برسد.

۲- وقتی کشته در حرکت به عقب خود از خط فرضی AB عبور کرد، تا به فاصله‌ای حدود ۴ شکل از آن برسد (حالت ۲)، موتورها ایست بوده لنگر دوم (لنگر سمت راست) به دریا انداخته شده زنجیر آن مرتباً اضافه و کشته در حرکت به جلو است تا اینکه کشته در (حالت ۳) بر روی خط AB مایین دو لنگر راست و چپ مهار گردد. تمام مراحل مهار یک کشته با دو لنگر با حرکت کشته به عقب در سه حالت در شکل ۳-۵ نشان داده شده است.

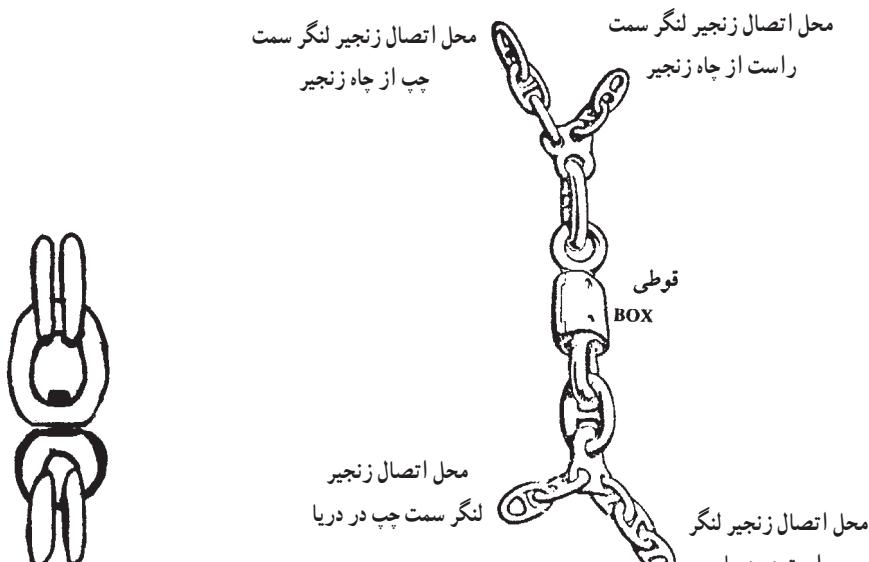

شکل ۳-۵- مراحل مختلف مهار یک کشته با دو لنگر به روش حرکت به عقب

با توجه به اینکه در مهار کشته با دو لنگر (مورینگ) نقش خودگرد نقشی اساسی می‌باشد، در شکل‌های ۳-۸ تا ۳-۱۰ سه نوع خودگرد مخصوص مهار کشته با دو لنگر نشان داده شده است. بدیهی است در عملیات مهار کشته با دو لنگر در انتهای هر زنجیر لنگر به دو سر مشابه خودگرد مورینگ در بالا و پایین متصل می‌گدد و برای مثال این ترکیب نشان داده است. با توجه به اهمیت نقش خودگرد مورینگ در لنگر اندازی کشته با دو لنگر، در شکل ۳-۹ طرحی از این نوع عملیات را با محل تقریبی اتصال خودگرد مورینگ می‌بینید که در یک کشتی فرضی به وسیله دو لنگر مهار گردیده است.

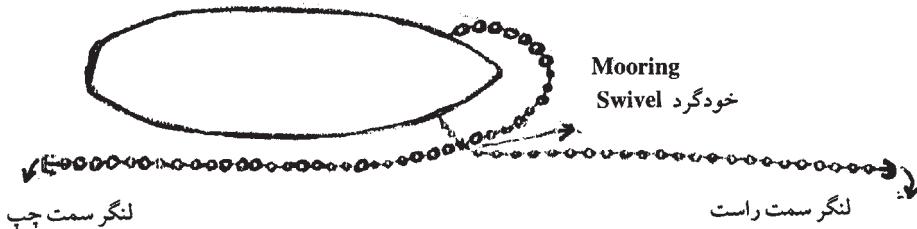

شکل ۳-۶—خودگرد مورینگ از نوع خودگرد فنجانی

شکل ۸-۳—خودگرد مورینگ
از نوع پیچی

شکل ۷-۳—خودگرد مورینگ از نوع قوطی شکل

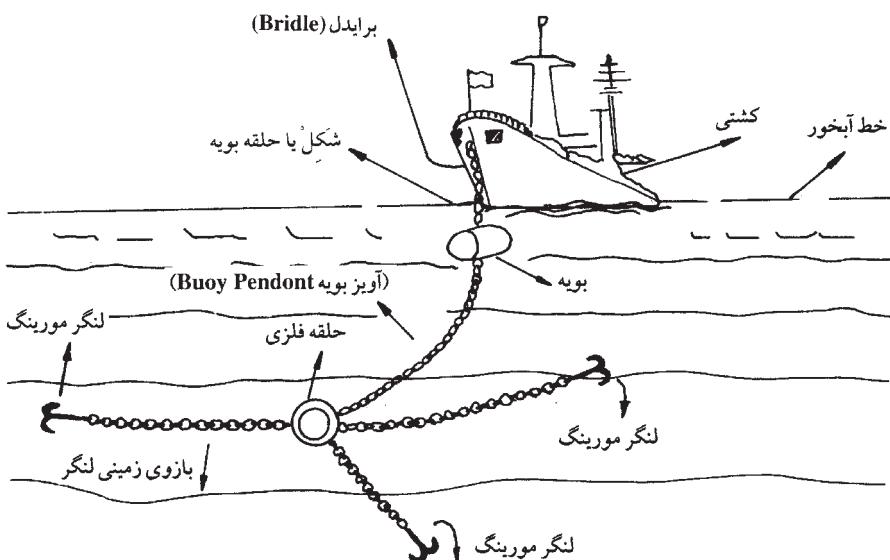

شکل ۹-۳- نمایی از یک کشتی فرضی در حالت مهار با دو لنگر

۱۱-۳- طریقه بستن به بویه (SECURING TO BUOY)

در بنادری که از نظر فضای کشتیرانی یا توقف کشتی‌ها با کمبود جا مواجه است علاوه بر روش مهار کشتی‌ها با دو لنگر، معمولاً بویه‌هایی در طول کanal یا رودخانه یا لنگرگاه نصب گردیده و کشتی‌ها خود را با این بویه‌ها مهار می‌کنند.

اصطلاحاً به این نوع بویه‌ها «مورینگ» می‌گویند. مورینگ عبارت است از یک بشکه استوانه‌ای فلزی بسیار محکم و مناسب با انواع کشتی‌ها که در روی آب شناور بوده، ولی از قسمت زیر به وسیله رشته زنجیر به نام «آویز بویه» (BUOY PENDANT) به یک حلقه فلزی وصل گردیده است. سه رشته زنجیر با سه زاویه مختلف، از سه لنگر نصب شده در کف دریا یا رودخانه از طریق یک خودگرد سه شاخه به این حلقه وصل شده است. نمونه‌ای از ساختمان زیرآبی یک مورینگ در طرحی در شکل ۱۰ نشان داده شده است.

شکل ۱۰- یک مورینگ با کشتی، برایدل، و آویز بویه و سه رشته زنجیر و لنگر

در قسمت بالایی مورینگ همان طور که در شکل ۳-۱۰ نشان داده شده، یک شکل یا حلقه بویه وصل گردیده، به نام RING OF BUOY) و به این حلقه یک خودگرد متصل است که برای دل (BRIDLE) یا طناب اتصال کشته به آن وصل می‌گردد.

مهار با بویه یکی از روش‌های معمول در بسیاری از بنادر دنیا است و کشتی‌ها را معمولاً به یک یا دو مورینگ از ناحیه سینه و پاشنه مهار می‌کنند.

در هر دو حالت مهار به یک یا دو مورینگ، با توجه به وضعیت مختلف باد و جریان آب که موافق یا مخالف حرکت کشتی هستند، حالات مختلفی برای هر کشتی از نظر تزدیک شدن به مورینگ به وجود می‌آید.

۱۲-۳- نکات ایمنی در کار با زنجیر و لنگر

رعایت نکات ایمنی در موقع کار با وسایل و متعلقات لنگراندازی و یا پیش‌بینی‌های ایمنی در هنگام دریانوردی و عدم استفاده از لنگر و زنجیر از نکات مهم و ضروری می‌باشد که به طور خلاصه به آنها اشاره می‌شود.

عدم رعایت مسائل ایمنی در رابطه با لنگر و زنجیر و دوار و سایر متعلقات و اتصالات آن موجبات فراهم شدن خطرات جانی و مالی برای خدمه و کشتی و همچنین هدر رفتن وقت دریانوردی و یا تخلیه و بارگیری و توقف در لنگرگاه‌ها و بنادر می‌شود.

هنگامی که کشتی در حال دریانوردی است و یا در کنار اسکله بوده و هر دو لنگر بالا هستند باید اطمینان حاصل نمود که :

- ۱ - خفت پنجه شیطانی (DEVIL'S SCREW) و خفت پیچی (BOTTLES SCREW) به طور محکم و صحیح به زنجیر لنگرهای راست و چپ قلاب شده است.
- ۲ - ترمز زنجیر هر کدام از لنگرها به طور محکم بسته شده است.
- ۳ - کمپرسورها برای جلوگیری از ورود آب به درون چاه زنجیر نصب و در آنها بسته شده و سریوش لوله‌های عبور از زنجیر هر دو لنگر بر روی دهانه این لوله‌ها قرار گرفته است.
- ۴ - دستگاه مکانیکی دوار باید در دنده باشد. (IN GEAR)
- ۵ - اطمینان کامل از قطع جریان برق یا بخار از درون سیستم دوار لنگر
- ۶ - قسمت‌های حساس برقی و مکانیکی دستگاه دوار لنگر (WINDLASS) که در معرض آب دریا هستند با وسیله مناسب پوشیده شده است.

به همین ترتیب، هنگامی که کشتی روی لنگر است باید اطمینان حاصل نمود که :

– همیشه یک نفر نگهبان لنگر در سینه و افسر نگهبان در پل فرماندهی انجام وظیفه نموده بر چگونگی استقرار لنگر در دریا از نظر جهت و مقدار طول زنجیر به آب داده شده، سنگینی و فشار وارد بر رنجیر و لنگر، صدای احتمالی ناشی از زنجیر و کشیده شدن لنگر و پیچ خوردن احتمالی زنجیر به دور سینه کشتی و غیره نظارت داشته تصمیمات لازم را به موقع به مورد اجرا بگذارد یا به فرمانده و یا راهنمای کشتی خبر دهد و وقایع را در دفاتر نگهبانی کشتی ثبت نمایند.

۱۳-۳- اصطلاحات کار با لنگر (ANCHOR TERMINOLOGY)

دریانوردی و کار در روی کشتی دارای اصطلاحات خاص و ویژه‌ای است که به حرفه و مشاغل موجود در آنها اهمیت خاصی داده و سابقه طولانی این هنر و فعالیت اقتصادی بشری را با اهمیت‌تر نمایان می‌سازد. مهم‌ترین اصطلاحات کار با لنگر که آگاهی و کاربرد آنها ضروری می‌باشد به شرح زیر است.

ANCHOR AWEIGH : اصطلاحی است که در موقع بیرون آمدن لنگر از زمین کف دریا

گفته می‌شود (به عبارت دیگر کنده شدن لنگر از کف دریا).

ANCHOR A COCKBILL : وقتی که لنگر به طور عمودی از «لوله عبور زنجیر» آویزان

شده باشد.

ANCHOR DRAGGING : هنگامی که لنگر به کف دریا فرو نرفته و در اثر سنگینی

کشتی در جهت باد و یا جریان آب همراه کشتی حرکت نماید.

BROUGHT-UP, COME TO, GOT- HER- CABLE : این سه اصطلاح

هنگامی به کار می‌رود که کشتی به وسیله لنگر خود مهار شده و هیچ حرکتی به جز حرکت گردشی حول لنگر نداشته باشد.

FOUL HAWSE : وقتی کشتی به وسیله دو لنگر مهار شده، ولی زنجیرهای هر دو لنگر به

دور هم پیچیده شده باشند.

FOUL ANCHOR : وقتی که لنگر کشتی در کف دریا به یک مانع زیرآبی برخورد کرده

بخصوص وقتی که ناخن‌های لنگر به سیم و زنجیرهای مغروف در دریا گیر کرده باشد.

LONG STAY : وقتی که زنجیر لنگر در آب دارای جهتی تقریباً برابر با سطح دریا باشد.

RENDER CABLE : پس از لنگر انداختن و در موقعی که زنجیر در اثر سنگینی و وزن

وارد شده بر آن و پس از گرفتن ترمز لنگر، به آرامی به دریا برود.
SHORT STAY : وقتی که زنجیر لنگر در نزدیکی پهلوی کشتی قرار دارد، ولی درست در زیر سینه کشتی نیست (UP AND DOWN).

SNUB : جلوگیری از بیرون رفتن یا (خارج شدن) زنجیر به وسیله ترمز لنگر.
SURGE : خارج شدن زنجیر لنگر به طرف دریا در اثر سنگینی و وزن خودش.
TIDE RODE : وقتی که یک کشتی در حالت سینه رو به جریان آب و در هنگام توقف در روی لنگر قرار داشته باشد.

UP AND DOWN : در کشتی لنگر شده وقتی زاویه بین سطح آب و زنجیر لنگر کشتی ۹° درجه باشد.

VEER CABLE : زنجیر را به آب دادن با استفاده از نیروی دوّار
WALK BACK THE ANCHOR : پایین بردن لنگر به وسیله نیروی دوّار
WIND RODE : وقتی که یک کشتی لنگر شده، رو به باد باشد یا باشد.
YAM : وقتی که کشتی لنگر شده، تحت تأثیر جریان آب و باد به سمت چپ و راست نقطه لنگر حرکت نماید.

فودآزمایی

- ۱- علت مطالعه و تعیین جهت باد و جریان آب را به هنگام لنگر انداختن شرح دهید.
- ۲- اقدامات ضروری را قبل از لنگر انداختن به ترتیب نام بیرید.
- ۳- روش لنگر انداختن را با یک لنگر در حرکت کشتی به عقب شرح دهید.